

قارداشلىق
QARDASHLIQ

KARDAŞLIK 88

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT VE FOLKLOR DERGİSİ
REVIEW OF CULTURE ART LITERATURE AND FOLKLORE

3

EKİM - ARALIK 2020
OCTOBER-DECEMBER 2020

SAYI/ISSUE
YIL/YEAR 22

Bektaşî Dede

KERKÜK VAKFI

KERKÜK VAKFI

KARDAŞLIK

Kültür Sanat Edebiyat ve Folklor Dergisi

Yıl 22 Sayı 88 Ekim - Aralık 2020

ISSN : 1302-2857

Fiyatı : 20 TL

Kerkük Vakfı Adına
İmtiyaz Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Erşat HÜR MÜZLÜ

Editör ve Genel Koordinatör
Suphi SAATÇI

Yazışma adresi
P. K. 20 Cerrahpaşa/İSTANBUL
Tel. (0212) 584 00 75
www.kerkukvakfi.com

İdare Merkezi:
Haseki Sultan Mahallesi Kuka Sokağı
Huzur Apt. No: 1/1
Fındıkzade / İSTANBUL

Temsilciler
Habib HÜR MÜZLÜ (Ankara)
Necat KEVSEROĞLU (Kerkük)
Ali İhsan NAQIB (ABD)

Bilim Kurulu
Prof. Dr. Yavuz AKPINAR
Prof. Dr. Zeynep AYGEN
Prof. Dr. Abdülhalik BAKIR
Prof. Dr. Haşim KARPUZ
Prof. Dr. Mahir NAKIP
Prof. Dr. Suphi SAATÇI
Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU

Yazı Kurulu
Kemal BEYATLI
Aydil EROL
Erşat HÜR MÜZLÜ
Habib HÜR MÜZLÜ
Mahir NAKIP
Acar OKAN
Suphi SAATÇI
Suphi SALT
Nazım TERZİOĞLU

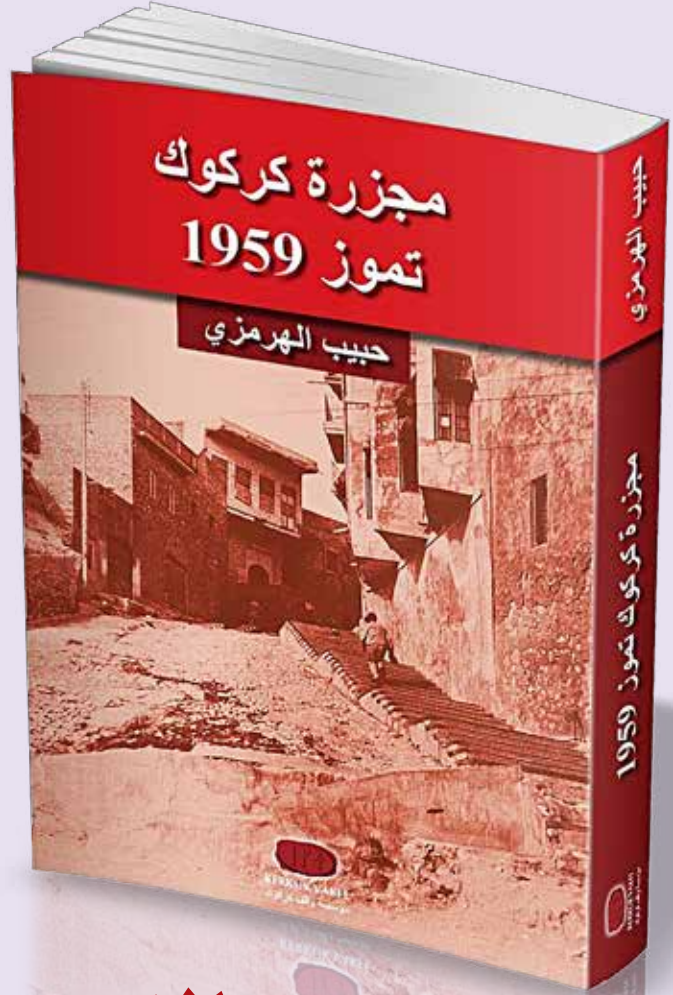
KARDAŞLIK

Kerkük Vakfı İktisadi İşletmesi tarafından Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak üç ayda bir yayınlanır hakemli bir dergidir. Dergide yayınlanan yazıların sorumluluğu imza sahiplerine aittir. Dergide yayınlanmış yazılar ve fotoğraflar kaynak gösterilerek alınabilir.

Abone yurtiçi yıllık 80 TL, yurtdışı yıllık 50 \$ veya 40 Euro Posta Çeki No: 5325057 Cerrahpaşa/İstanbul veya İş Bankası İstanbul, Fındıkzade Şubesi Hes. No: 1068 840492 EUR Hes. No: 1068 3312429 Dolar Hes No: 1068 3312415

Tasarım
Ercan ŞİMŞEK

Baskı
Şenyıldız Matbaacılık
Zeytinburnu Mah. Gümüşsuyu Cad.
No:3 K:2 Zeytinburnu, İstanbul
Tel: +90 212 483 47 91

**Kerkük Katliamı
Kitabını
Kerkük Vakfı'ndan
isteyiniz.**

Ön Kapak: Dede Abbas Bektaşî Tekkesinden Bakır Hasan
(İmam Zeynelabidin Köyü, Kerkük)

İÇİNDEKİLER

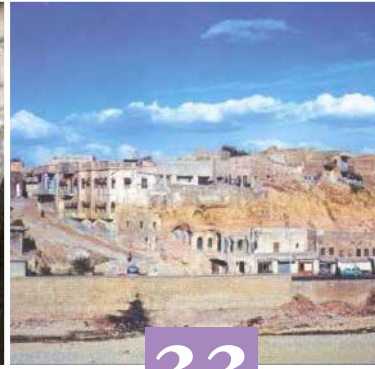
12

22

30

33

Yüz Yıldan Beri Irak...

Editör'den

2

**Kerkük Sevdalısi Güngör Yavuzaslan'la
Türkmeneli Sohbeti • Önder SAATÇI**

22

Ben, Sen değilim

Ersat HÜRMÜZLÜ

4

Türkmen Adının Kaynağı

Esen Şeref YAVUZASLAN

25

Şehit Ata Hayrullah'ın Hatıraları Kitaplaştı

Kardaşlık

5

Korona Günlerinde Korona Şiirleri

Mehmet Ömer KAZANCI

26

İki Devlet Arasında Kalan Türkmenler

Mahir NAKİP

6

Türkmen Albümünden

Editörün Seçtikleri

30

Türkmen Dağarcığı

Suphi SAATÇI

12

Hasan Görem M. 1922 – 1995

Ata TERZİBAŞI

14

İNGİLİZCE

32-35

Başımın Tacı Kerkük

Abdülhakim Mustafa REJİOĞLU

19

ARAPÇA

36-64

Kerkük Sevdalısı Güngör Yavuzaslan'la Türkmeneli Sohbeti

1. Gazeteci gözüyle bize bir Türk dünyası penceresi açar mısınız? Neden Türk dünyası meselelerini basın yayın konusu yapma gereği duydunuz?

Türk Dünyası için bir pencere açmak gerekirse KERKÜK penceresinden bakmak lazım. Bugün Türkiye’de, Azerbaycan’da ben Türk’üm demenin yanında, Irak’ta ben Türkmen’im demek o kadar derin ve manalıdır. Türk Dünyası meselelerini anlamak için atar damarlarına bakmak lazım. Telâfer ve Kerkük Türk Dünyasının atar damarlarıdır. Türkiye’de Türk Dünyası’ndaki gelişmeleri yeterince anlatan ve yayınlayan medya organı sayısı çok az. Yerelde devam eden gazetecilik çalışmalarında bir Türk Dünyası farkındalığı olsun diye, Irak Türkmenlerinden başladım. Rahmetli Sadun Köprülü tanıştığımız andan itibaren, bana yardımcı oldu. Kerkük Vakfı ve Irak Türkleri Derneği hep yanımda oldu. Kerkük’ün Sesi Gazetesi büyüyerek bir Türk Dünyası medya çalışması oldu. Elbette Irak Türkmen Basın Konseyi çalıştayları da ilerlememize büyük katkı verdi.

2. Türk Dünyası’nda Irak Türklüğünün yeri

nedir sizce?

Irak Türk varlığı; derinliği olan bir mücadele sahası olsa da Irak Türkleri siyasal mücadelelerinde Türkiye ve Azerbaycan’dan başka hiçbir devletten üst düzey destek alamamışlardır. Daha çok kültürel yaklaşımlarla tanınan Irak Türkmenleri Anadolu’nun izdüşümü gibi Ortadoğu’da parlamaktadırlar; ancak Türk Dünyası’nda üst düzey bir Irak Türkleri bilinci oluşmamıştır.

3. Kerkük’ün Sesi gazeteniz hakkında bize bilgi verir misiniz?

“Kerkük’ün Sesi” adlı gazetesiyse Irak’taki gelişmeleri ve orada yaşayan Türkmenlerin sesini Türkiye’ye duyuruyoruz. Kerkük’te Türkmenlerin yaşadığı sıkıntıları gündeme getirmek amacıyla yayın hayatına başlayan aylık gazete, 10 yıldır okuyucularıyla buluşuyor. Tirajı 5 bin olan gazete, Irak’taki Türkmen siyasiler, sivil toplum örgütleri ve araştırma merkezlerine de ulaştırılıyor. Irak’taki gelişmelerin duyurulması ve Türkmenlerin sesi olması amacıyla çıkarıldı. Gazete hem yurt genelinde hem de Kerkük’te okuyucuyla buluştu. Muhabirliği bazı aktivistler ve gazeteciler yapıyor. Son yıllarda okuyucularımız da artık gazetemizin muhabiri gibi mail veya telefon yoluyla haber aktarmaya başladı. Irak’tan, Kerkük’ten, Bağdat’tan, hatta Telâfer ve Musul’dan gelişmeleri aktarıyorlar. Biz de bu gelişmeleri medyamıza aktarmanın yanı sıra özel haber olarak gazetemizde yayımlıyoruz.

“Kerkük’te dağıtımı, gönüllü gençler yapıyor.”

Kerkük’te gazetenin dağıtımını Türkmen gençler gönüllük esasına göre yapıyor. Yurt içi ve yurt dışında gazetemizi gönderdiğimiz kurumlardan, kişilerden herhangi bir ücret talep etmiyoruz. Derneklerimizin üyelerinin deste-

ğiyle gazetemizi çıkarıyoruz. Kerkük'ün Sesi, Türkmenlerin ve Kerkük'ün sesi olmak için çıkardığımız bir gazetedir. Gazetemizi devlet büyüklerimize de arz ettik. Bunlardan biri de başbakanlığı döneminde Bartın'ı ziyaret eden Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'dır.

“Sosyolojik anlamda kente çok şey kattı”

Bartın ile Türkmenler arasında köprü kuruldu. Ben de 2009'dan itibaren bölgeye çalışma ziyaretleri yaptım. Defalarca gittim, en son bayrak krizinde oradaydım. Bu olayı yaygın medyaya canlı bağlantılarla aktardım. Gazete, sosyolojik anlamda kente çok şey kattı. Kerkük'ten birçok aktivist, gazeteci ve toplum önderi, küçük şehrimiz Bartın'ı tanıdı. Gözümüz kulağımız Kerkük'te. Kerkük ve Irak Türkmenleri bizim için çok önemli. Kerkük'e özel ilgim, özel yaşantımda da hayatımın dönüm noktalarından biri oldu. Kerkük'ten bir Türkmen kızıyla evlendim.

4. Irak Türkmenleriyle ilk temaslarınız nasıl gerçekleşti ve nasıl gelişti?

Gazete yayına başladığında 1. sayıda beni Sadun Köprülü aradı Ankara'dan. Gazete ile ilgili bilgi aldı ve desteğini belirtti. Ben kendisini ardından Ankara'da ziyaret ettim. Sonrasında Kerkük Vakfından Suphi Saatçi ile temasa geçtim. Böylece Irak Türkmen yolculuğum başla-

mış oldu. 2011 yılında kara yolu ile Kerkük'e seyahat ettim. Türkmen Kardeşlik Ocağı Kerkük Şube Başkanı Abdülhaluk Hürmüzlü ile tanıştım. İlk geldiğim gün Ramazan ayı idi. O gece iftar sonrası sinni zarf oynadım. Sonrasında Irak Türkmenlerinin mücadelesini sahada devam ettirdim.

5. Irak Türkmenlerinin mevcut siyasi şartlardaki durumu hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Irak Türkmen siyasi yapısı Irak Türkmen Cephesi ve diğerleri olarak değerlendirilebilir. Teşkilatlanma olarak pek çok parti olsa da etkin olan Cephe. Bağdat ve Erbil'de iki siyasi alanda mücadele eden Türkmenler tek çatı altında birleşemiyor. Mezhepsel kırılmalıkların olduğu Irak'ta Türkmen siyaseti kimlik ve var olma mücadelesi veriyor. Lider profili olarak Erşat Salihi öne çıkarken gençlik teşkilatları güçlü ve dinamik. Tüm bunların yanında geniş ve tabana yayılan bir siyasi hareketlilik gözlenmemektedir. Türkmenler Bağdat'ta ben varım derken Kerkük özelinde haklarını koruma mücadelesi vermekteler. Geleceğe yönelik uzun vadeli stratejik siyasi Türkmen projesi hayata geçirilmiş değil.

6. Sizce Türkiye Cumhuriyeti'nin Irak Türklüğüne yönelik siyasi ve sosyal politikaları tatmin edici midir?

Türkiye'nin genel Irak siyaseti içinde Türk-

menler ayrı değerlendirilmelidir. Irak'ın toplam bütünlüğünü savunan Türkiye, Türkmenleri koruyucu bir algıdan öte tarihsel ve kültürel gerçekler üzerinden yaklaşımlarla bir siyaset gütmektedir. Türkmenlerin anavatanından yüksek beklentileri varken, Ankara'nın bunlara cevap verememesinden hayal kırıklıkları da o oranda yüksek olmaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında yüksek bir Misak-ı Millî başlığıyla değerlendirilen Türkmenler 2020'ye geldiğinde daha çok güvenlik politikaları içinde değerlendirilmektedir.

7. Sizce Irak Türkmenleri Türkiye'de ve dünyada kendilerini yeterince tanıtıyorlar mı?

Birincisi Türkmenlerin kendilerini tanıtacak Türkmeneli TV ve bazı internet mecraları hariç ciddi bir tanıtım ajansı yok. Bunun yanında Türkiye'de ilgili resmî kurumlar hariç Türk milliyetçileri Türkmenlere ilgili. Genel bilgiler dışında Türkmen kültürü üzerine detaylı bir tanıma Türkiye'de yok.

8. Türk medyası sizce Irak Türklüğünü görmezden mi gelmektedir?

Türk medyasında genel bir Türk Dünyası duyarlılığı yok. Türk Dünyası odaklı çalışan gazeteci sayısı da fazla değil. Görmezden gelme yerine yeterince ağırlık verilmiyor dersek daha yerinde. Hem resmî hem de özel yayın organlarının Türk Dünyası ağırlıklı bir yayın politikası yok.

9. Sizce medya millî ve siyasi mücadelede ne derece etkili bir vasıta mıdır?

Medya yeni geldiği durum itibarıyla alanın her yerinde var. Irak Türkleri gibi millî kimlik mücadelesi veren toplumların kendi seslerini duyurabilecekleri en önemli mecra. Yeni ne-

sillerde millî şuurun oluşmasında medya en önemli araçlardan biri. Türkmeneli medyası kısıtlı kaynaklarla yayın yapan sınırlı kurumlardan oluşuyor. Geniş kaynaklara sahip üst düzey bir medya akımı gözlenmemektedir. Bu da siyasi mücadelede yeterli etki alanı oluşturamamıştır. Bunun yanında sosyal medya yeni bir alan olarak imkânları çeşitlendirmiştir. Tüm medya mecralarını etkili kullanmak için bilinçli ve şuurdu Türkmen insanları gerekir. Onun için medya alanına elaman yetiştirilmesi önem arz etmektedir.

10. Irak Türkmen medyasının bugünkü durumu hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Türkmen medyasının etkin bir çatı örgütü yok. Türkmeneli yayınları dijital ortama taşınamadı. Etkin üst düzey haber sitesi eksikliği devam ediyor. Irak Türkmen medyası bir uydu TV'si, bir karasal yayın yapan TV ve sınırlı sayıda gazete ile birkaç radyo yayını ile sınırlı. Haber portalleri yüksek oranda dikkat çekmiyor. Örneğin tüm Türkmenlerin ve Türk Dünyası'nın takip ettiği bir Irak Türkmen Haber Sitesi yok.

11. Irak Türkmeni meslektaşlarınıza ne gibi bir mesajınız olabilir?

Hepsini yakından takip ediyorum. Biz Türkiye'deki ya da diğer Türk Dünyası'ndaki meslektaşlarımızla irtibat hâlinde olsunlar. Türkmen davasında ana akım Türkmen medyası çok önem arz ediyor. Sosyal medya haberciliği ve dijital yayıncılık konusunda adımlar atınsınlar.

12. Son sözünüzü alabilir miyiz?

İlk sözümüz Anadolu son sözümüz Kerkük'tür.